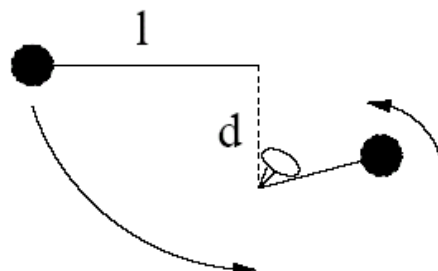

1. Cząstka o masie m porusza się na płaszczyźnie xy zgodnie z równaniami ruchu: $x = b\cos(t)$ $y = a\sin(t)$. Podaj:
  - tor cząstki,
  - zależność prędkości i energii kinetycznej od czasu,
  - wartość i kierunek siły działającej na cząstkę,
  - pracę wykonaną przez tę siłę pomiędzy punktami $(b; 0)$ i $(0; a)$,
  - pracę przy pełnym cyklu,
  - zależność energii potencjalnej od położenia,
  - energii całkowitej i jej zależność od czasu.
2. Jaką pracę należy wykonać, aby ciało o masie 2 kg pozostające w ruchu (a) zwiększyło swoją prędkość od 2 m/s do 5 m/s, (2) zatrzymało się, jeśli jego prędkość początkowa $v_0 = 8$ m/s.
3. Kamień rzucony po powierzchni lodu z prędkością $v = 2$ m/s przebył do chwili całkowitego zatrzymania się odległość $s = 20.4$ m. Znaleźć współczynnik tarcia o lód, uważając go za stały.
4. Wagon o ciężarze 20 T, jadący ruchem jednostajnie opóźnionym, po upływie pewnego czasu zatrzymuje się wskutek działania siły tarcia 6000 N. Prędkość początkowa wagonu wynosi 54 km/h. Znaleźć: (1) pracę sił tarcia, (2) drogę, jaką wagon przebędzie do chwili zatrzymania się.
5. Kamień o masie m spadł z pewnej wysokości, przy czym spadanie trwało t sekund. Znaleźć kinetyczną i potencjalną energię kamienia w środkowym punkcie drogi.
6. Na pionowo ustawioną sprężynę o współczynniku sprężystości k spada ciało o masie m . Jaka jest prędkość ciała w momencie zetknięcia się ze sprężyną, jeżeli skraca się ona pod wpływem uderzenia o x .
7. Poziomo ustawiona sprężyna spoczywa na poziomej powierzchni. Z jednej strony jest umocowana na sztywno, z drugiej ma przymocowane ciało o masie m . Sprężynę naciągnięto o x . Jaką drogę względem położenia równowagi pokona ciało po puszczeniu sprężyny, jeżeli współczynnik tarcia kinetycznego wynosi μ , a współczynnik sprężystości sprężyny k ? Skorzystać z zasady zachowania energii.
8. Sprężyna o współczynniku sprężystości k , której masę pomijamy, umocowana jest poziomo. Ze sprężyną zderza się ciało, powodując jej ściśnięcie o x , licząc od położenia równowagi. Obliczyć prędkość ciała w momencie zderzenia, jeżeli współczynnik tarcia wynosi μ . Skorzystać z zasady zachowania energii.
9. Ciało ześlizguje się najpierw po równi pochyłej o kącie nachylenia α , a następnie po płaszczyźnie poziomej. Znaleźć wartość współczynnika tarcia, jeżeli droga przebyta po płaszczyźnie poziomej jest równa drodze przebytej wzdłuż równi. Skorzystać z zasady zachowania energii.
10. Piłeczka po uderzeniu o podłogę traci $1/k$ część swojej energii kinetycznej. Znaleźć całkowitą drogę, jaką przebędzie piłeczka zrzucona z wysokości h , aż do chwili zatrzymania. Współczynnik $k > 1$.
11. Na walcu o masie M i promieniu R nawinięta jest linka. Linka jest ciągnięta do góry i odwija się z walca z taką prędkością, że środek ciężkości walca nie zmienia swego położenia. Jakie jest napięcie linki? Jaka praca została wykonana nad walcem do chwili, gdy osiągnął on prędkość kątową ω ? Jaka długość linki odwinęła się do tego czasu?

12. Gwóźdź jest umieszczony w odległości d poniżej punktu zawieszenia. Wykazać, że d musi być równe przynajmniej $0,6l$, jeśli kulka ma się poruszać po torze kołowym, w którego środku znajduje się gwóźdź.

13. Kulę bilardową rzucono w ten sposób, że początkowo, zamiast toczyć się, wpada ona w poślizg z prędkością początkową V_0 . Wykazać, że gdy prędkość kulki spadnie do $5/7V_0$, wtedy przestanie się ona ślizgać, a zacznie toczyć (poślizg kończy się, gdy skierowana ku przodowi prędkość najniższego punktu kuli jest równa zero.)

14. Ciało spada swobodnie z wysokości $h = 10\text{m}$.

    Po jakim czasie energia kinetyczna jest równa energii potencjalnej?

15. Kamień o masie $m = 100\text{g}$, po ześlizgnięciu się z równi pochyłej o wysokości $h = 3\text{m}$, uzyskał prędkość końcową $v = 6\text{m/s}$. Znaleźć pracę siły tarcia.

16. Kamień o masie 2kg spadł z pewnej wysokości, przy czym spadanie trwało $1,43\text{s}$. Znaleźć kinetyczną i potencjalną energię kamienia w środkowym punkcie drogi. Opór powietrza pominąć.

17. Chłopiec ciągnie sanki o masie 5kg ze stałą prędkością, po poziomej powierzchni na drodze 9m . Jaką pracę wykona on przy ciągnięciu, jeśli współczynnik tarcia kinetycznego wynosi $0,20$, a sznurek tworzy kąt 45° z poziomem?

18. Punkt materialny o masie m zawieszony na nieważkiej nici o długości l przemieszczamy po drodze kołowej o promieniu l od położenia, w którym $\phi = 0$ do położenia $\phi = \phi_0$ przykładając do niego pewną stałą poziomą siłę F . Obliczyć pracę wykonaną przez siłę F .

19. Neutron, jedna z cząstek tworzących jądro, przebiega między dwoma punktami odległymi od siebie o $6,0\text{m}$ w czasie $1,8 \cdot 10^{-4}\text{s}$. Znaleźć jego energię kinetyczną zakładając, że prędkość neutronu jest stała. Masa neutronu wynosi $1,7 \cdot 10^{-27}\text{kg}$.

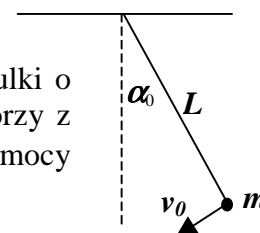
20. Klocek ważący 4kg ślizga się po gładkim, poziomym stole z prędkością $2,0\text{m/s}$. Napotkawszy na swojej drodze sprężynę klocek ten ścisną ją i zatrzymuje się. O ile zostanie ściśnięta sprężyna, jeśli jej współczynnik sprężystości wynosi $1,6\text{kG/m}$?

21. Pokazać na podstawie rozważań energetycznych, że minimalna odległość, na jakiej może zatrzymać się samochód o masie m , jadący po poziomej drodze z prędkością v , wynosi $v^2/2 \mu_s g$, gdzie μ_s jest współczynnikiem tarcia statycznego między oponami i drogą.

22. Samochód ciężarowy może wjeżdżać pod górę po drodze, której nachylenie wynosi $0,3\text{m}$ na 15m , z prędkością 24km/h . Siła oporu równa jest $1/25$ ciężaru samochodu. Z jaką prędkością będzie zjeżdżał ten samochód z tej samej góry, przy tej samej mocy silnika.

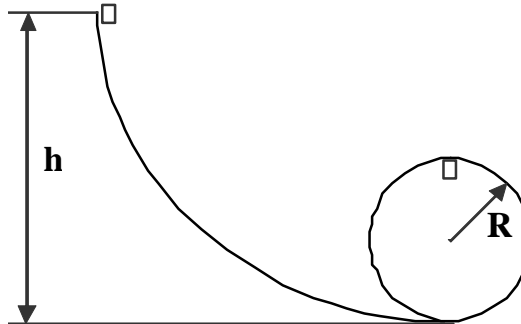
23. Ciało ześlizguje się najpierw po równi pochyłej o nachyleniu α do poziomu, a następnie porusza się po płaszczyźnie poziomej. Obliczyć wartość współczynnika tarcia, jeżeli ciało przebywa wzdłuż poziomego odcinka drogi (do chwili zatrzymania) taką samą odległość jak podczas zsuwania się z równi.

24. Wahadło matematyczne (rys.) składa się z nici o długości L i kulki o masie m . W chwili gdy kulka ma prędkość v_0 , nić wahadła tworzy z pionem kąt α_0 ($0 < \alpha_0 < \pi/2$). Przy pomocy g oraz przy pomocy

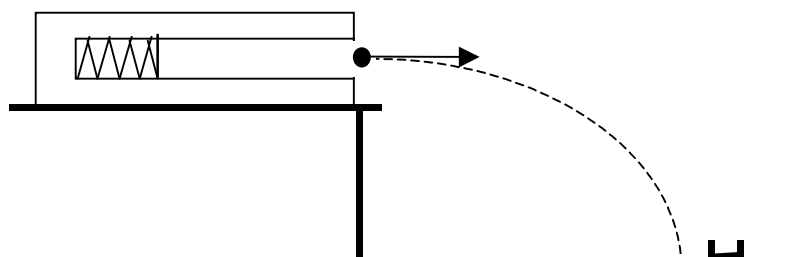
podanych wyżej wielkości określić: a) całkowitą energię mechaniczną układu; b) prędkość v_1 kulki w jej najniższym położeniu; c) najmniejszą wartość prędkości v_2 , którą mogłaby mieć v_0 , aby nieć podczas ruchu osiągnęła położenie poziome; d) prędkość v_3 taką, że jeśli $v_0 > v_3$ to wahadło nie będzie wykonywało drgań, lecz będzie poruszało się w sposób ciągły po okręgu koła w płaszczyźnie pionowej.

25. Po torze wygiętym tak jak na rysunku zsuwa się bez tarcia klocek o masie m . Z jakiej wysokości musi zsunąć się klocek, aby nie odpadł w najwyższym punkcie pętli?

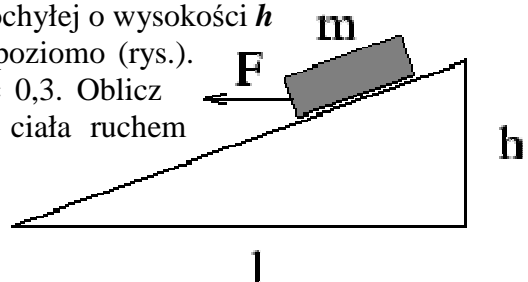

26. Parowóz o masie m porusza się ze stałą prędkością v po torze wznoszącym się pod kątem α do poziomu. Obliczyć pracę wykonaną na drodze s i moc silnika jeżeli współczynnik tarcia wynosi μ .
27. Po równi pochyłej o wysokości h i długości l ześlizguje się ciało o masie m . Obliczyć: a) energię kinetyczną ciała u podnóża równi, b) prędkość ciała u podnóża równi, c) odległość przebytą przez ciało po zsunieniu się z równi wzdłuż poziomego odcinka drogi do chwili zatrzymania się. Współczynnik tarcia wzdłuż całej drogi uważać za stały i równy μ .
28. Pocisk o masie $m = 5\text{kg}$ poruszający się z prędkością $v_1 = 800\text{m/s}$ przebija deskę grubości $d = 2\text{cm}$ i leci dalej z prędkością $v_2 = 600\text{m/s}$. Oblicz średnią wartość siły oporu działającą na pocisk podczas przebijania deski.
29. Cząstka o masie m porusza się po pionowym okręgu o promieniu R po wewnętrznej stronie toru. Gdy znajduje się w najniższym położeniu ma prędkość v_0 . Jaka powinna być wartość tej prędkości (v_{0m}), aby cząstka nie oderwała się w najwyższym punkcie? Przypuśćmy, że $v_0 = 0,775v_{0m}$. Wyznaczyć położenie katowe punktu, w którym cząstka oderwie się od toru.

30. Dwoje dzieci bawi się w grę, w której z pistoletu sprężynowego należy trafić do małego pudełka. Pierwsze dziecko ścisną sprężynę o 1cm i kulka upada o 20cm przed pudełkiem, które jest w poziomie oddalone o 2m od brzegu stołu (rys). Jak powinno ścisnąć sprężynę drugie dziecko, aby trafić do pudełka?

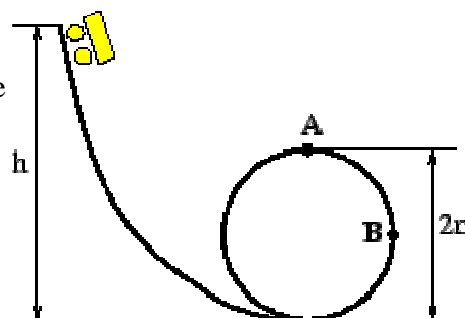

31. Ciało o masie $m = 100\text{kg}$ zsuwane jest z równi pochyłej o wysokości $h = 1\text{m}$ i podstawie $l = 10\text{m}$ siłą F przyłożoną poziomo (rys.). Współczynnik tarcia ciała o równię wynosi $f = 0,3$. Oblicz pracę wykonaną przez siłę F przy zsuwaniu ciała ruchem jednostajnym wzdłuż całej równi.

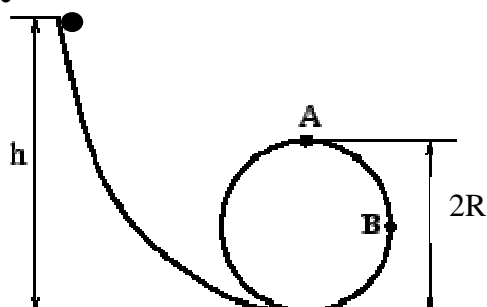
32. Kulka o masie m została wystrzelona z prędkością v_0 pionowo w dół z wysokości H i wryła się w ziemię na głębokość h . Nie uwzględniając sił tarcia w czasie lotu w powietrzu, obliczyć średnią siłę tarcia F działającą na kulkę, gdy zagłębiała się w ziemi.
33. Idealnie nieważka sprężyna może być ściśnięta o 1cm pod wpływem siły 100N. Ta sama sprężyna została umieszczona przy podstawie doskonale gładkiej równi pochyłej o kącie nachylenia $\alpha = 30^\circ$. Ciało o masie m pozostające początkowo w spoczynku na szczycie równi zostaje zwolnione i zsuwa się z równi. Ciało zatrzymuje się natychmiast po ściśnięciu sprężyny o 2cm. Jaką odległość przebyło zsuwające się ciało do momentu zatrzymania się? Jaką prędkość ma ciało bezpośrednio przed zetknięciem się ze sprężyną?
34. Podnosząc pionowo odważnik o ciężarze $G = 20\text{N}$ na wysokość $h = 1\text{m}$ stałą siłą F , wykonano pracę $L = 80\text{J}$. Z jakim przyspieszeniem podnoszono odważnik?
35. Jaką pracę należy wykonać, aby ciało o masie 2kg pozostające w ruchu zwiększyło swą prędkość od 2 do 5m/s?
36. Jaką pracę należy wykonać, aby ciało o masie 2kg pozostające w ruchu zatrzymało się, jeżeli jego początkowa prędkość wynosiła $v_0 = 8\text{m/s}$?
37. Po równi pochyłej o wysokości $h = 1\text{m}$ i długości zbrocza $l = 10\text{m}$ ześlizguje się ciało o masie $m = 1\text{kg}$. Znaleźć energię kinetyczną ciała u podnóża równi. Współczynnik tarcia $\mu = 0.05$.
38. Ciało o masie $m = 3\text{kg}$ zsuwa się z równi pochyłej o wysokości $h = 0.5\text{m}$ i długości $l = 1\text{m}$. U podnóża równi ciało osiąga prędkość $v = 2.45\text{ m/s}$. Znaleźć ilość ciepła wydzielonego wskutek tarcia.
39. Blok o masie $m = 15\text{kg}$ jest przesuwany po poziomej chropowatej powierzchni pod działaniem stałej siły $F = 70\text{N}$ skierowanej pod kątem $\alpha = 30^\circ$ do poziomu. Blok przesunięty został o $s = 5\text{m}$, a współczynnik tarcia wynosi $\mu = 0,3$. Oblicz pracę siły F , siły grawitacji, składowej pionowej siły F . Jaka ilość energii została stracona na pokonanie sił tarcia?

40. Mały samochodzik zjeżdża z toru którego początek znajduje się na wysokości h . Na końcu toru znajduje się pętla o promieniu r . Jaka musi być wysokość h , aby samochodzik nie odpadł od toru w najwyższym punkcie pętli (A)? Jaką prędkość ma on w połowie pętli (B)?

41. Sanki ześlizgują się z pagórka, którego zbocze ma długość $l = 10\text{m}$ i jest nachylone pod kątem α do poziomu. Jaka odległość x przebędą sanki na odcinku poziomym po zjechaniu ze zbocza, jeżeli na całej drodze współczynnik tarcia wynosi $\mu = 0,05$.

42. Kulka o małym promieniu (punkt materialny) i masie m ześlizguje się bez tarcia po powierzchni dużej kuli o promieniu R . Podać w którym miejscu i z jaką prędkością mała kulka oderwie się od dużej (wskazówka: skorzystać z zasady zachowania energii).

43. Pełna kulka o promieniu r i masie m stacza się po torze (rys) zakończonym pętlą o promieniu R . Z jakiej minimalnej wysokości powinna się

- staczać kulka, aby nie oderwała się od toru w najwyższym punkcie (A) pętli ?
44. Oblicz średnią moc silnika samochodu o masie $m = 1000\text{kg}$, który poruszając się ruchem jednostajnie zmiennym w ciągu czasu $t = 10\text{s}$ od początku ruchu uzyskał prędkość $v = 50\text{m/h}$. Współczynnik tarcia $\mu = 0,01$. Pomiń wpływ oporu powietrza.
  45. Samolot ważący 2500 kG robi pętlę przy prędkości 320 km/h . Znaleźć : (a) promień największej pętli, jaką może zatoczyć samolot; (b) siłę wypadkową działającą na samolot w najniższym punkcie tej pętli. Wykazać , że w danej chwili szybkość zmniejszania się energii mechanicznej układu zachowawczego poruszającego się z tarciami, jest równa iloczynowi siły tarcia i prędkości układu w tej chwili, czyli: $d(K+U)/dt = -Fv$.
  46. Sanki poruszające się po lodzie z prędkością $v = 8\text{ m/s}$ wyjeżdżają na asfalt. Długość płóz sanek $L = 1\text{ m}$, współczynnik tarcia o asfalt $\mu = 0,8$. Jaką drogę przebędzie na asfalcie początkowy punkt płóz do momentu całkowitego zatrzymania się? Założyć , że masa rozłożona jest równomiernie na całej długości sanek. Współczynnik tarcia o lód jest do pominięcia.
  47. Mężczyzna pcha ciało o ciężarze 270 N po poziomej podłodze, siłą skierowaną w dół pod kątem 45° do poziomu, przesuując go ze stałą prędkością na odległość $9,1\text{ m}$. Jaką pracę wykonuje on przy tym, jeżeli współczynnik tarcia kinetycznego wynosi $0,2$?
  48. Ciało o masie M wiszące na linie spuszczaemy z wysokości d pionowo w dół ze stałym przyspieszeniem, równym $g/4$. Znaleźć pracę wykonaną przez linę.
  49. Ciało będące początkowo w spoczynku spada z wysokości h . Ustalić energię kinetyczną i potencjalną jako funkcję (i) czasu, i (ii) wysokości. Narysować wykresy tych funkcji i wykazać , że ich suma – energia całkowita jest stała w każdym przypadku.
  50. Klocek o masie m ślizga się w nachylonej pod kątem α prostokątnej rynnie. Znaleźć przyspieszenie klocka, jeśli współczynnik tarcia kinetycznego między klockiem i rynną wynosi μ .
  51. Na skutek obrotu Ziemi dokoła własnej osi ciężarek pionu nie wskazuje dokładnie kierunku przyciągania ziemskiego, lecz odchyła się nieco od tego kierunku. Znaleźć to odchylenie (a) na szerokości geograficznej 40° , (b) na biegunach i (c) na równiku.
  52. Pocisk o masie $4,5\text{kg}$ wystrzelony w kierunku poziomym uderza w drewniany klocek o masie $1,8\text{kg}$ znajdujący się w spoczynku na powierzchni poziomej. Współczynnik tarcia kinetycznego między klockiem a powierzchnią, na której on leży wynosi $0,2$. Pocisk zatrzymuje się w klocku, a klocek przesuwa się o $1,8\text{ m}$. Jaką prędkość miał pocisk w chwili uderzenia w klocek ?
  53. Po równi pochyłej o wysokości 1 m i długości zbocza 10 m ześlizguje się ciało o masie 1 kg . Znaleźć: (1) energię ciała u podnóża równi, (2) prędkość ciała u podnóża równi, (3) odległość przebytą przez ciało wzdłuż poziomego odcinka drogi do chwili zatrzymania się. Współczynnik tarcia wzdłuż całej drogi uważać za stały i równy $0,05$.
  54. Znaleźć, jaką moc uzyskuje silnik samochodu o masie 1t , jeśli samochód jedzie ze stałą prędkością 36 km/h : (1) po drodze poziomej, (2) pod górę o nachyleniu 5m na każde 100m drogi, (3) z góry o takim samym nachyleniu. Współczynnik tarcia wynosi $0,07$.
  55. Samochód o ciężarze 1t zjeżdża ze wzniesienia ze stałą prędkością 54 km/h , mając wyłączony silnik. Nachylenie wzniesienia wynosi 4m na 100m drogi. Jaką moc powinien uzyskiwać silnik, aby samochód poruszał się z taką samą prędkością, wjeżdżając na wzniesienie o identycznym nachyleniu?

56. Pozioma siła $F = 150$ N działa na ciało o masie $m = 40,00$ kg i przesuwa je na odległość $s = 6,0$ m po chropowatej powierzchni. Przyjmując, że ciało przesuwało się ze stałą prędkością obliczyć: (a) pracę siły F , (b) energię straconą na pokonanie siły tarcia, (c) współczynnik tarcia.
57. Blok o masie $m = 15$ kg jest przesuwany po poziomej chropowatej powierzchni pod działaniem stałej siły $F = 70$ N skierowanej pod kątem 20° do poziomu. Blok przesunięty został o $s = 5,0$ m, a współczynnik tarcia kinetycznego $\mu_k = 0,3$. Obliczyć pracę: (a) siły F , (b) składowej normalnej wypadkowej siły działającej na blok, (c) siły grawitacji. Jaka ilość energii została *stracona* na pokonanie siły tarcia?
58. Łucznik naciąga łuk w ten sposób, że jego cięciwa zostaje odciągnięta na odległość $d = 0,4$ m pod działaniem siły narastającej od zera do 240 N. Ile wynosi efektywny współczynnik sprężystości cięciwy łuku? Jaka pracę wykona łucznik podczas naciągania cięciwy? Przy rozciąganiu sprężyny o 10 cm wykonano pracę $W_1 = 4,0$ J. Obliczyć pracę potrzebną do rozciągnięcia sprężyny do 20 cm.
59. Kula o masie $m_k = 100$ g została wystrzelona ze strzelby o długości lufy $l = 0,6$ m. W lufie działa na kulę siła $F(x) = (15000 + 10000x - 25000x^2)$ N, gdzie x w metrach i początek układu odniesienia umieszczono, w punkcie w którym kula rozpoczyna ruch. Obliczyć pracę wykonaną przez gazy powstałe podczas spalania prochu nad kulą w trakcie jej ruchu w lufie. Ile wynosi energia kinetyczna kuli opuszczającej lufę karabinu?
60. Silnik samochodowy działa na znajdujący się początkowo w spoczynku samochód o masie $m = 2500$ kg i nadaje mu prędkość v wykonując pracę $W = 5000$ J i przesuując go o 25 m. Zaniedbując tarcie wyznaczyć v oraz wartość poziomej siły działającej na samochód.
61. Ciało o masie $m = 3$ kg ma prędkość $v_0 = (6\mathbf{i} - 2\mathbf{j})$ m/s. Ile wynosi jego energia kinetyczna? Obliczyć zmianę energii kinetycznej jeśli prędkość ciała zmieni się do wartości $v = (8\mathbf{i} + 4\mathbf{j})$ m/s?
62. Sanki o masie m popchnięto na lodzie nadając im prędkość początkową $v_0 = 2$ m/s. Współczynnik tarcia kinetycznego $\mu_k = 0,10$. Korzystając z rozważań energetycznych wyznaczyć odległość jaką przebędą sanki do momentu zatrzymania się.
63. Zależna od czasu siła wypadkowa działająca na ciało o masie $m = 4$ kg powoduje jego przesunięcie o $x = 2t - 3t^2 + 1t^3$ m; (t w sekundach). Wyznaczyć pracę siły zewnętrznej po upływie pierwszych trzech sekund.
64. Przez wodospad Niagara, o wysokości $h = 50$ m, przepływa w ciągu jednej sekundy około $1,2 \cdot 10^6$ kg wody. Ile 60-watowych żarówek można byłoby zasilić energią wody tego wodospadu, gdyby udało się nam zagospodarować ją w całości?
65. Samochód o masie $m = 1500$ kg przyspiesza jednostajnie od stanu spoczynku do prędkości $v = 10$ m/s w czasie $t = 3$ s. Obliczyć: (a) Pracę wykonaną nad samochodem, (b) Średnią moc silnika w pierwszych trzech sekundach ruchu, (c) Moc chwilową w chwili czasu $t = 2$ s.
66. Stała siła F działa na cząstkę o masie m . Początkowo cząstka ta spoczywa. Pokazać, że chwilowa moc P siły F w chwili czasu t wynosi $P = F^2 t / m$.
67. Elektron porusza się z prędkością $v = 0,995c$, gdzie $c = 3,0 \cdot 10^8$ m/s jest prędkością światła. Ile wynosi jego energia kinetyczna liczona klasycznie $K^{(kl)} = mv^2/2$ i relatywistycznie $K^{(rel)} = mc^2(\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}} - 1)$? Wyznaczyć wartość $|K^{(kl)} - K^{(rel)}| = K^{(rel)}$

określającą błąd względny obliczania energii kinetycznej cząstki relatywistycznej za pomocą wzoru klasycznego.

68. Jeśli sprężyna jest rozciągnięta poza granice jej sprężystości, to zależność pomiędzy siłą i odkształceniem jest postaci $F = -kx + \beta x^3$. Niechaj $k = 10 \text{ N/m}$ i $\beta = 100 \text{ N/m}^3$. Obliczyć pracę takiej siły przy rozciągnięciu sprężyny o $x = 0,10 \text{ m}$.
69. Ciało o masie $m = 0,4 \text{ kg}$ ślizga się po poziomym torze w kształcie koła o promieniu $r = 1,5 \text{ m}$. Jego prędkość początkowa wynosi $v_0 = 8,0 \text{ m/s}$. Po jednym pełnym obrocie jego prędkość, wskutek działania tarcia, zmniejszyła się do $v_1 = 6,0 \text{ m/s}$. Wyznaczyć stratę energii na pracę nad siłami tarcia. Obliczyć współczynnik tarcia kinetycznego. Ile obrotów wykona to ciało zanim się zatrzyma?
70. Blok o masie $m = 0,6 \text{ kg}$ ześlizguje się o 6 metrów wzdłuż idealnie gładkiej równi pochyłej o kącie nachylenia $\alpha = 20^\circ$. Następnie blok zaczyna się poruszać po poziomej płaszczyźnie, gdzie $\mu_k = 0,5$. Ile wynosi prędkość bloku na końcu równi pochyłej? Ile wynosi prędkość bloku po przebyciu 1 metra poziomej powierzchni? Obliczyć odległość jaką przebędzie ciało na płaszczyźnie poziomej.
71. Kula o masie $m = 0,005 \text{ kg}$ i prędkości $v = 600 \text{ m/s}$ zagłębiła się w drewnie o $d = 4,0 \text{ cm}$. Korzystając z twierdzenia o energii/pracy wyznaczyć wartość siły oporu działającej na kulę. Zakładając, że siła oporu jest stała obliczyć czas hamowania kuli w drewnie.
72. Ciało o masie m rzucono poziomo z wysokości h z prędkością początkową v_0 . Obliczyć, dla chwili bezpośrednio poprzedzającej zetknięcie się ciała z powierzchnią poziomą: (a) pracę siły grawitacji, (b) zmianę energii kinetycznej ciała w czasie ruchu, (c) energię kinetyczną ciała.
73. Siła zachowawcza $F_x = (2x + 4) \text{ N}$ (x w metrach) działa na ciało o masie $m = 5 \text{ kg}$. Wyznaczyć: (a) pracę tej siły; (b) zmianę energii potencjalnej na drodze od $x_p = 1 \text{ m}$ do $x_k = 5 \text{ m}$.
74. Błoczek o masie $m = 3 \text{ kg}$ znajduje się na wys. $h = 0,6 \text{ m}$ na równi pochyłej o kącie nachylenia $\alpha = 30^\circ$. Po osiągnięciu podłoża błoczek ślizga się po nim. Jak daleko przemieścił się błoczek po płaszczyźnie poziomej, jeśli współczynnik tarcia na obu powierzchniach wynosi $\mu = 0,20$?
75. Spadochroniarz o masie $m = 50 \text{ kg}$ wyskoczył z samolotu na wysokości 1000 m i wylądował z prędkością $v = 5 \text{ m/s}$. Jaka ilość energii została zużyta na pokonanie sił oporu powietrza?
76. Sterowiec wisi nieruchomo na wysokości H nad punktem A położonym bezpośrednio pod nim na poziomej powierzchni lotniska. Ze sterowca wyrzucono poziomo ciało, nadając mu prędkość początkową v_0 . Ciało upadło na powierzchnię lotniska po czasie $t = 6 \text{ s}$ w odległości $2H$ od punktu A. Wyznaczyć v_0 , H oraz prędkość v_k ciała tuż przed uderzeniem o płytę lotniska. Rozwiązać zadanie korzystając z zasady zachowania energii mechanicznej.
77. Atleta stojący na krawędzi stromego brzegu morskiego pcha z wysokości $H = 80 \text{ m}$ kulę w kierunku morza, prostopadle do linii brzegowej, nadając jej poziomą prędkość $v_{0x} = 30 \text{ m/s}$. Wyznaczyć czas t_k spadania kuli z wysokości H , zasięg s rzutu poziomego (tj. odległość od brzegu morza do punktu wpadnięcia kuli do wody), wektor prędkości końcowej. Po jakim czasie t_1 i na jakiej wysokości H_1 składowa pionowa v_{y1} prędkości kuli będzie równa v_{0x} ? Obliczyć wektor prędkości $v_1 = (v_{x1}; v_{y1})$ kuli na wysokości H_1 . Rozwiązać zadanie korzystając z zasady zachowania energii mechanicznej.

78. Ciało znajdujące się na wysokości h nad powierzchnią ziemi rzucono pionowo do góry z prędkością $v_0 = 5\text{m/s}$. Prędkość końcowa ciała (tuż przed upadkiem) wyniosła $v_k = 5v_0$. Wyznaczyć h . Na jaką maksymalną wysokość H nad powierzchnią ziemi wzniosło się ciało? Ile czasu t_c trwał ruch ciała? Rozwiązać zadanie korzystając z zasady zachowania energii mechanicznej.
79. Ciało rzucono pionowo w dół z wysokości H , nadając mu prędkość początkową $v_0 = 5\text{m/s}$. Ciało uderzyło o ziemię z prędkością $v_k = 35\text{m/s}$. Z jakiej wysokości H zostało rzucone? Ile sekund trwał ruch ciała? Jaką prędkość v_1 miało to ciało w chwili, gdy przebyło drogę $s_1 = H/6$? Rozwiązać zadanie korzystając z zasady zachowania energii mechanicznej.
80. Metalową kulkę znajdującą się na wysokości $H = 60\text{m}$ rzucono pionowo do góry z prędkością początkową $v_0 = 20\text{m/s}$. Obliczyć: (A) wysokość H_1 , na której prędkość kulki $v_1 = v_0/2$; (B) maksymalną wysokość H_{max} wzniesienia się kulki; (C) prędkość v_{max} , z jaką kulka uderzy o ziemię; (D) całkowity czas t_c ruchu kulki. Sporządzić wykres $v(t)$ dla $0 < t < t_c$. Rozwiązać zadanie korzystając z zasady zachowania energii mechanicznej.
81. Z badać zależność drogi hamowania samochodu od jego prędkości v_0 . Założyć różne czasy t_r reakcji kierowcy; przyjąć, że czas ten mieści się w przedziale od 0,2s do 1s. Opóźnienie a samochodu zależy od stanu nawierzchni i opon; założyć, że wartości a leży w przedziale od 4m/s^2 do 8m/s^2 . Sporządzić wykresy. Czy wyniki zależą od masy samochodu? Rozwiązać zadanie korzystając z twierdzenia o pracy i energii.